

MANDAGSAFTENER

i
Sengeløse
2015 - 2016

2. november 2015 - Højskoleforstander Lillian Hjorth Westh

Pablo Neruda – folkets digter

Pablo Neruda (1904-1973) var en berømt chilensk digter og politisk aktivist, der i 1971 vandt Nobelprisen i litteratur for sit forfatterskab. Han anses for at være en af de vigtigste latinamerikanske digtere i det 20. århundrede. Vort kendskab på dansk til hans digte skyldes vi bl.a. forfatter og oversætter Peer Sibast, der en tid arbejdede på Bornholms Højskole. Hans digtsamling 'Den store sang', udgivet i 1950, lovpriser det enkle i naturen og mennesket.

I 'Elementære oder', der samler forfatterens tre udgivelser af digte fra årene 1954 til 1957 er (næsten) alt mellem himmel og jord poetisk hyldet. Intet er for småt for Neruda, han viser sin glæde og eufori for såvel det åbenlyse i mennesket, i naturen og i livet. Pablo Neruda finder det smukke og naturlige frem i det som er lige for næsen af os, samtidig kan han på få linjer fortælle om det u håndgribelige og usynlige i tilværelsen.

Under valgkampen i 1970 stillede Neruda op som præsidentkandidat, men trådte tilbage for at støtte Folkefrontens samlede præsidentkandidat Salvador Allende. Da en militærjunta væltede præsident Allende 11. september 1973, knustes alle Pablo Nerudas drømme og håb, og han døde kort tid efter den 23. september 1973.

9. november 2015 - Forfatter, kirkehistoriker og musikkender, cand. theol. Jørgen I. Jensen, Frederiksberg.

Carl Nielsen og den danske kulturhistorie

Da Jørgen I. Jensen i 1991 udgav sin bog om Carl Nielsen (Danskeren), var vi i Mandagsaftenerne på pletten med at udbede os et foredrag ved forfatteren. Det lykkedes, og vi blev inført i historien og musikken vedrørende en af Danmarks største komponister. Vores udstrakte brug af Højskolesangbogen – hvor Carl Nielsen har lagt musik til ikke mindre end 35 sange og salmer – har en naturlig indflydelse på det, men her i 150-året for komponistens fødsel, er der selvsagt generelt en forøget interesse for historien om Carl Nielsen og hans musik.

Man kan derfor glæde sig til endnu et besøg af Jørgen I. Jensen. Hans aktiviteter – nu som pensionist – dækker en imponerende cocktail af emner: musik, litteratur, billedkunst, film og arkitektur. En kollega har sagt: Hans bøger og artikler er præget af et ganske særligt historisk overblik, kombineret med et intellektuelt vovemod, gehør og musisk kreativitet.

16. november 2015 - Professor Tim Knudsen, KU.

Grundloven af 1915 – kvinders valgret.

I 2006 udgav Tim Knudsen en bog med titlen: Fra ene-vælde til folkestyre. En anmelder skriver:

”Hvornår blev Danmark reelt et demokrati, og hvordan? Tim Knudsen viser i denne bog, at det næppe var med Grundloven af 1849. Først i 1915 kan man hævde, at

demokratiet - også kaldet folkestyret - stort set var færdigudviklet i Danmark, men ikke før omkring 1945 var tilslutningen til parlamentarisk demokrati på det nærmeste fuldstændig. Indtil da var dele af samfundets elite meget skeptiske over for folkestyret.”

Ud over disse generelle træk i det danske folkestyres udvikling skal vi naturligvis – her i hundredeåret - især gå i detaljer med hensyn til grundlovsændringen i 1915, hvor kvinder og visse andre fik valgret til Rigsdagen.

23. november 2015 - Kaptajn Thomas L. Madsen

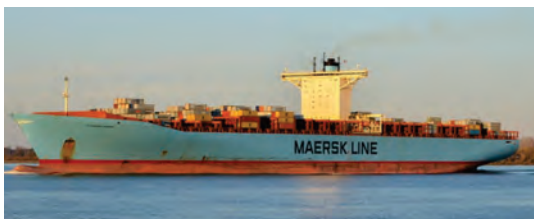
Livet om Bord

Livet i dagens danske handelsflåde er der af gode grunde ikke mange der kender til, skibene er jo langt væk. Derfor vil jeg komme til jer og fortælle om mit liv til søs og mit job som kaptajn på et af verdens største containerskibe, det 398 meter lange "Eleonora Mærsk".

Jeg vil vise billeder af de store flotte skibe, men også af besætningen og vores dagligdag. Udover alle de store ord om verdens største rederi, skib, motor, propel osv., vil jeg også fortælle om de mennesker der får det hele til at bevæge sig, nemlig besætningen, og de udfordringer det indimellem giver at være i samme båd med 7-8 forskellige nationaliteter.

Ad flere omgange har jeg også arbejdet som Project Manager på Mærsk's hovedkontor på Esplanaden, og derfor er jeg så heldig også at kunne fortælle om hvordan verden ser ud set fra Esplanaden.

Jeg håber jeg kan være med til at udbrede kendskabet til vores liv om bord.

30. november 2015 - Cand. mag. Jeannet Ulrikkeholm

Halfdan Rasmussen – 100 år

Halfdan har skrevet mange digte for børn, men han har også skrevet filosofiske digte for voksne, hvori han lufter sine tanker om alt mellem himmel og jord. Digtene virker til tider pjankede, men skraber man lidt i overfladen, afsløres dybe bibetydninger og spidsfindigheder, der kan diskuteres i det uendelige.

I løbet af dette foredrag kommer publikum rundt om hele Halfdans personlighed. Han var et meget privat menneske, der ikke uden videre gav offentligheden og medierne adgang til privatlivet. Jeg synger nogle af hans sange og akkompagnerer på guitar og lut. Publikum er med på fællessang.

7. december 2015 - Adjunkt Anders Bo Rasmussen, Syddansk U.

I krig for Lincoln – dansk blod i den amerikanske borgerkrig

Den amerikanske borgerkrig er den mest skelsættende begivenhed i USA's historie. Krigen mellem industristaterne i nord og slavestaterne i syd trækker fortsat tydelige spor på begge sider af Atlanten. Flere mennesker mistede livet i den amerikanske borgerkrig end i alle USA's andre krige tilsammen, og helt frem til slutningen af konflikten var der en reel risiko for, at nationen ville blive delt i to.

Mere end 1000 danske udvandrere fra alle Danmarks landsdele, deltog i borgerkrigen og har i breve, dagbøger og avisartikler beskrevet deres oplevelser på og udenfor slagmarken.

Set gennem fire danskeres øjne følger vi krigen mellem 1861 og 1865 fra de første patriotiske måneder over slaveriets ophævelse til de afgørende år med total krig, og trækker samtidig tråde til begivenhederne omkring 1864 i Danmark.

I 2015 er det præcis 150 år siden, at krigens eneste skandinaviske regiment med mottoet "For Gud og Vort Land", afmønstredes i Wisconsin.

14. december 2015 - Tidl. biskop Erik Norman Svendsen, Frederiksberg

Julemøde. Fra Nørrebro til Nørregade

Forfatter og tidligere biskop Erik Norman Svendsen fortæller om sit liv. To lokaliteter spiller en særlig rolle for ham: Nørrebro, hvor han er født og opvokset, og Nørregade, hvor han boede i 17 år som biskop over Københavns stift. Han er født under 2. verdenskrig og gik af som biskop i 2009, men er stadig aktiv som kongehusets præst ved Garnisons kirke.

Han har været formand for salmebogskommissionen, der udarbejdede den nye salmebog og desuden været optaget af det religionsmøde, som finder sted i disse år i Danmark. Sammen med sin kone rejste han rundt i Mellemøsten i 2005 for at møde både kristne og muslimer, og som biskop har han besøgt danske kirker og menigheder over hele verden.

God jul og godt nytår

11. januar 2016 - Lektor Linda Storgaard, Holbæk

Kom bag kulisserne i Peru - gennem frivilligt arbejde

Perus største indtjening er gennem turisme, og ikke mindre end 20.000 turister kommer hver dag til Cuzco for at kunne se de gamle Inka-indianeres smukke Machu Picchu. Hele landet er en stor kulisse skabt for turister, men bag facaden gemmer sig meget mere og smukkere end det øjet umiddelbart ser. Peruvianerne lever et barsk liv både i kraft af de naturmæssige forhold, men også pga. landets enorme fattigdom og korruption, men alligevel et farverigt liv med glæde i øjnene.

Jeg har gennem et år levet og boet i Peru, arbejdet på en skole for fattige børn, hjulpet fattige ældre på et katolsk plejehjem og ikke mindst været med til at genoprette en by, hvor 80% af den var udslettet af jordskælv, og hvor hverken landet eller resten af verden gjorde noget. Jeg vil føre jer med på min rejse, hvor turister aldrig har været før. Kom og oplev Peru med helt nye livsbekræftende øjne. Jeg har vedhæftet et billede af mig, der sidder med 3-årige Stephanie, der hver dag gik fire kilometer ned ad bjerget - alene, for at kunne komme i skole.

18. januar 2016 - Lic. scient Mogens Bohl Pedersen, lærer Stenhus Kostskole

Brorfelde Observatorium: Fra drøm og virkeliggørelse til oplevelsescenter

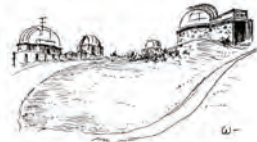

På toppen af en bakke i et istidslandskab cirka 10 kilometer syd for Holbæk ligger Brorfelde Observatorium, der har haft national og international betydning inden for astronomien.

Siden midt i 1990'erne og frem til midten af det nuværende årti har observatoriet ligget i dvale, men er efter både landskabs- og bygningsfredninger nu ved at blive til et naturvidenskabeligt oplevelsescenter, der dækker astronomi, biologi og geologi.

Aftenens fortælling vil komme ind på den rejse, som observatoriet har taget fra de første tanker i 1930'erne

og opbygningen i perioden efter 2. verdenskrig og frem til i dag.

25. januar 2016 - Seniorforsker Steffen Elmer Jørgensen, Rigsarkivet, Viborg

**Roskildevejen og det moderne danske hovedlandeveisnet
fra 1760'erne til i dag**

Syd for Sengeløse løber den gamle Roskildevej. Den fremstår i den form, den fik som 4-sporet landevej i 1930'erne. Landevejen følger sporet af den gamle Roskildevej fra 1770'erne, der var led i en dansk transportrevolution. I 1761 blev det vedtaget at anlægge et landsdækkende hovedlandeveisnet i det danske monarki. Hovedlandeveisprojektet udgik fra København, og den første strækning blev Fredensborgvejen fra Østerport over Hørsholm til Fredensborg Slot. Næste strækning blev den befærdede strækning fra Frederiksberg til Roskilde. Enevoldsstyret ville have gode, moderne veje. Derfor hentedes tre ingeniører fra det franske Corps des ponts et chaussées til Danmark.

Under ledelse af overvejingen Jean Marmillod blev de to vejstrækninger udført med solid befæstelse efter tidens højeste standard. Selvom forskellige intriger sendte Marmillod hjem i 1775, skabte hans indsats grundlaget for det moderne danske vejvæsen. Godt hjulpet af Danmarks første vejlov af 1792 skabtes frem til 1861 1.365 km hovedlandevej i kongeriget.

1. februar 2016 - Stud. mag. Lisa Sjølander Andresen
og provst Steffen Andresen, Taastrup.

Fra Caravaggio til Bacon

Malerne Caravaggio (1571 -1610) og Bacon (1909 -1992) var meget forskellige. Deres billeder er også meget forskellige. Caravaggio revolutionerede maleriet omkring år 1600 med billeder, der er kendte for deres dramatiske stil med figurer i skarpt lys på en mørk baggrund, kaldet clair obscur. Bacons billeder er kendte for deres udtryksfulde, forvredne og mareridtsagtige figurer.

Men der er også fælles træk. Begge malere levede mildest talt på kanten af samfundet og overtrådte både dets skrevne og uskrevne normer og regler. Caravaggio måtte flygte fra Italien for at undgå pågribelse og straf for drab. Han kom stort set altid i carambolage med sine omgivelser. Bacon var en af sit århundredes mest provokerende kunstnere. Han levede et gennemført dekadent kunstnerliv, hvor homoseksualitet, druk og spillemani var hans livsstil.

Fælles for dem er også, at deres kunst provokerede samtiden. Caravaggio provokerede kirken og sin religiøse samtid ved at afvige fra den sædvanlige kirkeligt accepterede måde at male på. Han fravalgte de religiøse motiver ved at male menneskelige og jordiske figurer og scenerier – også når han hentede motiverne fra bibelhistorien. Han mente ikke desto mindre selv, at han derved – gennem det menneskelige - malede det guddommelige. Ateisten Bacon provokerede sin kunstersamtid ved at vælge religiøse motiver. Han mente ikke desto mindre selv, at han derved fremstillede det menneskelige.

8. februar 2016 - Højskolelærer Niels Ole Frederiksen, Middelfart.

Da lysekronen faldt ned i lagkagen!

Et causerende foredrag, som altså ikke handler om lagkager og lysekroner, men derimod om nogle historiske hændelser og begivenheder, jeg selv har oplevet, eller noget, jeg har været optaget af.

Det er ikke portrætter i gængs forstand, men anekdotiske erindringsglimt med historiske referencer med biografisk gemyse.

Det er ikke faglig korrekt Danmarkshistorie. Men det er fortællinger fra de sidste 68 års Danmarkshistorie subjektivt betragtet og vurderet.

15. februar 2016 - Den dansk/russiske forfatter og foredragsholder Irina Bjørnø, Sengeløse

”Om Rusland og de fire tabte bogstaver”

og om situationen i Rusland, Øst Ukraine, på Krim. Hør rygterne om Putin, om krig og fred, om kager og lær lidt af det russiske sprog. Foredraget bygger bl.a. på autentiske SMS'er fra en ukrainsk kvinde, der har oplevet krigen fra sin kælder.

Efterfølgende har vi den årlige generalforsamling i Mandagsaftener.

22. februar 2016 - **Afslutning.**

Professor Martin Zerlang, institut for kunst- og kulturvidenskab, Københavns Uni.

En verden i splinter - kunst og kultur efter 1914.

Vi markerer 100-året for Første Verdenskrig, hvor vi lige nu er tæt på ”Jyllandsslaget”, det forfærdelige søslag ud for Jyllands vestkyst i 1916 med tusinder af døde.

Året 1914 begyndte selvfølgelig 1. januar. Men allerede i løbet af det selvsamme år fik tallet 1914 symbolsk karakter, på samme måde som revolutionsåret 1789. Året 1914 var krigens år, og for samtidens tyske intellektuelle indebar det profetien om en ny revolution - denne gang en konservativ revolution.

Martin Zerlangs foredrag handler både om det lyse 1914 indtil krigsudbruddet og det dystre 1914 efter krigsudbruddet. Med udgangspunkt i et overvejende dansk materiale anlægger han et mentalitetshistorisk perspektiv med en læsning på tværs af kulturelle områder.

(forts. næste side)

Noget af det, krigen førte med sig, var en ændring af forholdet mellem menneske og maskine. ”Tyskernes stålhelmet blev ét med mandens krop, så han blev omsmet til et stål menneske”, siger Martin Zerlang. ”På den anden side blev maskinerne menneskeliggjorte, fx ved at få kælenavne. Kanonen ‘Tykke Bertha’ lyder jo ikke så farlig. Med våbnenes navne menneskeliggjorde man det helvede, som maskinerne gav.” Professor Martin Zerlang udgav i 1914 en stor kulturhistorisk bog om emnet, netop med titlen ”1914”

Sæson 2015 - 16

Ret til ændringer forbeholdes!

Der kan komme uforudsete aflysninger - og vejret!!!

Mandagsaftenerne er foredragsaftener, der afholdes i

**Sognegården, Landsbygaden 68, Sengeløse, 2630 Taastrup,
kl. 19.30 - 22.00**

Betaling: 575,00 kr. for hele sæsonen - Enkeltforedrag 75,00 kr.

Der serveres kaffe/te med kage - pris 15 kr.

Nærmere oplysninger om foredragene, transport m.m. kan fås ved
henvendelse til formand Poul Erik Sørensen,
på telefon 43 99 51 53 / 20 41 67 24.

De enkelte foredrag omtales også nærmere i lokalaviserne -
specielt i Sengeløse Nyt .

ALLE ER VELKOMMEN